

Beleidsregel aanpak helingbestrijding en handhavingsmatrix Helmond 2023

1. Inleiding

Straatroven, woninginbraken en overvallen hebben een grote impact op de slachtoffers en vormen een gevaar voor de openbare orde en het woon- en leefklimaat. Dit soort delicten vallen dan ook onder de High Impact Crimes (HIC). De gestolen goederen worden vaak doorverkocht. Heling is dus veelal het gevolg van een HIC-delict. Daarom is er alle belang bij om het doorverkopen van gestolen goederen zo moeilijk mogelijk te maken.

Het tegengaan van ondermijning is een aandachtspunt voor de gemeente Helmond. De aanpak van heling heeft prioriteit gekregen in het Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP). Het doel van het tegengaan van heling is de afzetmarkt voor gestolen goederen te verstoren, de pakkans van woninginbrekers, dieven en helers te vergroten en gestolen goederen zoveel mogelijk op te sporen en terug te bezorgen bij de rechtmatige eigenaar. In dit kader is voor handelaren het bijhouden van een in- en verkoopregister middels het zogenaamde Digitale Opkopers Register (hierna: DOR) of het papieren register verplicht gesteld. In deze Beleidsregel aanpak helingbestrijding en handhavingsmatrix Helmond 2023 is aangegeven op welke wijze van de bevoegdheid tot handhaving van de verplichtingen gebruik wordt gemaakt.

2. Verplichtingen van handelaren

2.1 Registratieplicht van handelaren

Handelaren zijn volgens artikel 2.5.3 van de Algemene Plaatselijke Verordening Helmond 2020 (hierna: APV Helmond) jo. artikel 437ter lid 2 Wetboek van Strafrecht verplicht zich bij de gemeente te melden als handelaar. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (hierna: CCV) heeft een Digitaal Opkopers Loket (hierna: DOL) ontwikkeld om deze loketfunctie te faciliteren. Het DOL staat gemeenten kosteloos ter beschikking door middel van een dienstverleningsovereenkomst met het CCV.

2.2 Registratie van gebruikte en ongeregelde goederen

In het belang van de aanpak van heling van goederen is het gewenst dat handelaren in gebruikte en ongeregelde goederen¹ kunnen worden gecontroleerd. Om deze controle mogelijk te maken zijn handelaren verplicht een doorlopend register bij te houden. Het inkoopregister is verplicht op grond van artikel 437, eerste lid sub a van het Wetboek van Strafrecht en artikel 2, lid 2 van het Uitvoeringsbesluit ex artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht. Het verkoopregister is verplicht op grond van artikel 2.5.2 APV Helmond 2020 jo. artikel 437ter lid 1 Wetboek van Strafrecht. De registratie moet worden bijgehouden in een doorlopend en een door of namens de burgemeester gewaarmerkt register. Hierin moet de handelaar omschrijven wat hij heeft in- en verkocht en voor welke prijs. Verder moeten de volledige persoonsgegevens van de koper en verkoper hierin worden opgenomen.

Omwille van een zo efficiënt en effectief mogelijk gebruik van het in- en verkoopregister is door de politie een digitale versie van deze registers ontworpen, het Digitaal Opkopers Register. Het DOR is gekoppeld aan de database van Stop Heling, waarin de aangiftes van gestolen goederen worden geregistreerd. Bij registratie van een gestolen goed door een handelaar maakt het systeem hiervan een melding. Gestolen goederen kunnen daardoor snel worden getraceerd en heling kan op een effectieve wijze worden tegengegaan.

3. Doelgroep

In de beleidsregel staat de procedure hoe de gemeente omgaat met de registratieverplichting van de handelaren. Zodat opkopers en handelaren in gebruikte en ongeregelde goederen, metalen, edelstenen, uurwerken, kunstvoorwerpen, antiek, auto's, motorfietsen, bromfietsen, fietsen, foto-, film-, radio-, audio-, en videoapparatuur en apparatuur voor automatische registratie in de gemeente Helmond weten hoe de burgemeester omgaat met haar bevoegdheid tot handhaven bij het niet dan wel onjuist bijhouden van het verplichte register.

1) Ongeregelde goederen zijn goederen die niet tot de algemeen gangbare goederen kunnen worden gerekend. Dit wegens hun aard of uitvoering, hun herkomst of de staat waarin ze verkeren. Bij dit soort goederen bestaat de kans dat zij afkomstig zijn van een misdrijf.

4. Taken en bevoegdheden

4.1 Taken en bevoegdheden burgemeester

De burgemeester is primair verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in de gemeente. De registratie van het DOR moet worden bijgehouden in een doorlopend en een door of namens de burgemeester gewaarmerkt register. De burgemeester beschikt voorts over een aantal bestuursrechtelijke instrumenten om de openbare orde en veiligheid te waarborgen. Deze bestuursrechtelijke bevoegdheden zijn vastgelegd in de Gemeentewet.

De burgemeester beschikt over een scala aan bestuurlijke middelen om de openbare orde en veiligheid te beschermen, zoals genoemd in hoofdstuk XI van de Gemeentewet. Op grond van artikel 125 lid 3 Gemeentewet is zij bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang. In de handhavingmatrix is opgenomen hoe de burgemeester in principe optreedt bij geconstateerde overtredingen.

4.1.1 Afwijkingsbevoegdheid burgemeester

De burgemeester heeft bij haar besluitvorming over een te treffen maatregel een inherente afwijkingsbevoegdheid. De stappen in de handhavingmatrix gelden daarbij als uitgangspunt. Als de feiten en (verzwarende) omstandigheden hiertoe aanleiding geven dan kan de burgemeester afwijken van deze uitgangspunten.

4.2 Taken en bevoegdheden toezichthouders

Buitengewoon opsporingsambtenaren (hierna: boa's) van het team Toezicht & Handhaving en de politie houden toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving van de APV Helmond en het Wetboek van Strafrecht. Doordat zij regelmatig controleren op het juist invullen van het DOR is voor handelaren duidelijk dat het toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving een serieuze aangelegenheid is, waarbij overtredingen daadwerkelijk gesanctioneerd worden.

De politie en de boa's treden op als opsporingsambtenaar als het gaat om de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht (inkoopregister). Zij passen geen toezichthoudende bevoegdheden toe op basis van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

5. Handhaving

Het toezicht op het bijhouden van het DOR wordt uitgeoefend door de boa's. Deze beleidsregel wordt vastgesteld om op een eenduidige wijze te kunnen reageren bij geconstateerde overtredingen van de diverse verplichtingen. De afhandeling van helingszaken is zowel beleidsmatig als praktisch belegd bij de politie.

5.1 Inkoopregister

De verplichtingen met betrekking tot het inkoopregister zijn opgenomen in het Wetboek van Strafrecht en het Uitvoeringsbesluit ex artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht. De handhaving van deze strafrechtelijke regels behoort tot de bevoegdheid van de politie en het Openbaar Ministerie.

5.2 Verkoopregister

De verplichtingen met betrekking tot het verkoopregister en het gedurende een aantal dagen in bewaring houden van goederen zijn opgenomen in de APV. Deze regels kunnen bestuursrechtelijk (bestuursdwang of dwangsom) en strafrechtelijk (via de strafbaarstelling van overtredingen van deze APV-regels) worden gehandhaafd. Het hier opgenomen beleid betreft handhaving van de APV-regels en is gebaseerd op artikel 125 Gemeentewet en artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht. Om invulling te geven aan de bestuursrechtelijke handhaving van de verplichting zijn de verschillende mogelijke overtredingen in de handhavingmatrix schematisch weergegeven en gekoppeld aan handhavend optreden middels een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang (sluiting). De hoogte van de dwangsom is afgestemd op de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsom.

5.3 Tweesporenbeleid

Het kan zijn dat een constatering of overtreding maakt dat zowel op basis van strafrecht als op basis van bestuursrecht een sanctie of maatregel wordt getroffen. Strafrecht is punitief: op een overtreding van een wetsartikel volgt als straf een sanctie. Een bestuursrechtelijke maatregel die de burgemeester treft is meestal een reparatoire maatregel welke als doel heeft de aangetaste openbare orde en veiligheid te herstellen, dan wel te voorkomen dat deze (verder) wordt verstoord. Bestuursrecht en strafrecht kunnen dus naast elkaar worden toegepast. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren bij de constatering van heling. Wanneer sprake is van heling of dat heling aannemelijk is op basis van constateringen van de toezichthouder, dan kan de burgemeester besluiten dat er sprake is van een aantasting van de openbare orde en een maatregel treffen. De overtreding kan daarnaast in een strafrechtelijke procedure leiden tot een strafrechtelijke sanctie.

5.4 Handhavingmatrix heling bestuursrechtelijke maatregelen

De handhavingmatrix voorziet in:

- Duidelijkheid voor handelaren ten aanzien van maatregelen die kunnen worden genomen bij het niet naleven van de wet- en regelgeving;
- Maatregelen die aansluiten op de werkingssfeer van de bevoegdheden van de burgemeester ter bescherming van de openbare orde en veiligheid en het woon- en werkleeftklimaat en de beschreven wet- en regelgeving ter voorkoming van heling;
- Systematisch opgebouwde maatregelen die rekening houden met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit en aansluiting vinden bij ander bestuurlijk handhavingsbeleid van de gemeente Helmond.

In onderstaande tabel wordt per soort overtreding aangegeven op welke wijze hiermee om wordt gegaan. Bestuurlijke handhaving van een overtreding vindt plaats overeenkomstig onderstaande tabel.

Tabel Handhavingmatrix heling bestuurlijke maatregelen

Constatering/Overtreding	Eerste constatering	Tweede constatering	Derde en volgende constatering
Niet voldoen aan voorschriften van artikel 2.5.3 sub a APV Helmond 2020	Waarschuwing	Opleggen last onder dwangsom van € 2000 per overtreding, tot een maximum van € 6000	Verbeuren last onder dwangsom (daadwerkelijk innen boete)
Het verwerven van een goed van een minderjarige (artikel 437 bis Sr)	Waarschuwing	Opleggen last onder dwangsom van €2000 per overtreding, tot een maximum van € 6000	Verbeuren last onder dwangsom (daadwerkelijk innen boete)
Vervreemding of verandering goed binnen 3 dagen na verkrijging (artikel 2.5.2 sub d APV Helmond 2020).	Waarschuwing	Opleggen last onder dwangsom van € 2000 per overtreding, tot een maximum van € 6000	Verbeuren last onder dwangsom (daadwerkelijk innen boete)
Niet of niet correct bijhouden van een gewaarmerkt in- en/of verkoopregister (waaronder identificatieplicht) (artikel 2.5.2 APV Helmond 2020)	Waarschuwing	Opleggen last onder dwangsom van € 2000 per overtreding, tot een maximum van € 6000	Verbeuren last onder dwangsom (daadwerkelijk innen boete)
Nalaten medewerking te verlenen aan de toezichthouder bij de controle van het in- en/of verkoopregister (artikel 2.5.2 lid 1 APV Helmond 2020 en artikel 437 Sr).	Waarschuwing	Sluiting 1 week	Sluiting 2 weken
Heling (WvS)	Waarschuwing	Sluiting 2 weken	Sluiting 1 maand

5.4.1 Belangenafweging

De burgemeester weegt in haar besluitvorming over het treffen van een bestuurlijke maatregel het belang van de ondernemer en overige belanghebbenden af tegen dat van de openbare orde. De openbare orde weegt daarbij zwaar.

Naast de naleving van de geldende wet- en regelgeving kijkt de burgemeester ook naar de invloed van de onderneming op haar omgeving. Een handelaar heeft in die zin een zogenaamde 'risicoaansprakelijkheid'. Bijvoorbeeld wanneer de onderneming als (bekende) afzetmarkt dient voor gestolen goederen. Het soort, de hoeveelheid en/of de locatie van de aangetroffen gestolen goederen, net als de frequentie waarmee dit soort goederen wordt aangetroffen spelen hierin voor de mate van aantasting van de openbare orde een belangrijke rol.

Daarnaast wordt in de afweging ook meegenomen op welke wijze de inkoper aantoonbaar invulling geeft aan zijn 'onderzoeksplicht' voorafgaande aan de inkoop van goederen. Oftewel welke voorzorgsmaatregelen neemt een handelaar om te voorkomen dat gestolen goederen worden ingekocht. Van de handelaar mag worden verwacht dat deze de handelsmarkt in de betreffende goederen goed kent. Van een handelaar mag tevens worden verwacht dat deze zich bewust is van het feit dat de handel in onge-

regelde en gebruikte goederen verantwoordelijkheden met zich mee brengt ten aanzien van het voorkomen van handel in gestolen goederen.

5.4.2 Geldigheidstermijn overtreding

Voor de handhavingmatrix geldt dat een volgende stap wordt gezet in de matrix wanneer binnen één jaar na een vorige constatering en/of overtreding opnieuw een overtreding plaatsvindt. Een overtreding blijft drie jaar meetellen. Vindt een overtreding binnen drie jaar na de vorige overtreding plaats, maar is de vorige keer langer dan een jaar geleden, dan wordt de handhavingstap herhaald.

5.5 Handhavingmatrix heling strafrechtelijke maatregelen

De burgemeester gaat – zoals hiervoor gemeld – niet over de strafrechtelijke handhaving van verplichtingen met betrekking tot het inkoopregister. De handhaving van deze strafrechtelijke regels behoort tot de bevoegdheid van de politie en het Openbaar Ministerie. Deze beleidsregel is in samenspraak met de politie en het OM tot stand gekomen. Daarnaast zijn er werkafspraken gemaakt die hebben geleid tot een handhavingmatrix op het strafrechtelijke vlak. Omwille van het samenhangend karakter is deze tabel volledigheidshalve opgenomen in deze beleidsregel.

In onderstaande tabel wordt per soort overtreding aangegeven op welke wijze hiermee om wordt gegaan. Strafrechtelijke handhaving van een overtreding vindt plaats overeenkomstig onderstaande tabel.

Tabel Handhavingmatrix heling strafrechtelijke maatregelen

Constatering/overtreding	Actie	Sanctie
INKOOPREGISTER		
Verschrijving NAW gegevens (Uitvoeringsbesluit bij artikel 2, tweede lid onder e ex artikel 437 Wetboek van Strafrecht)	1e overtreding	1 of 2: geen interventie 3 -5: Schriftelijke waarschuwing. 6 -10: OM strafbeschikking €150. >10: OM strafbeschikking €300
	2e overtreding binnen 2 jaar na afdoening eerste overtreding	1 of 2: geen interventie 3 -5: OM strafbeschikking €100 6 -10: OM strafbeschikking €220 >10: OM strafbeschikking €450
	3e overtreding binnen vier jaar na afdoening eerste overtreding	1 of 2: geen interventie 3 -5: OM strafbeschikking €150 6 -10: OM strafbeschikking €300 >10: OM strafbeschikking €600
Ontbrekende of onjuiste gegevens anders dan ontbrekende gegevens m.b.t. legitimatieplicht (Uitvoeringsbesluit, artikel 2, tweede lid, onder a tot en met e ex artikel 437 Wetboek van Strafrecht)	1e overtreding	1 -5: OM strafbeschikking €250 6- 10: OM strafbeschikking €500 >10: OM strafbeschikking €750
	2e overtreding binnen twee jaar na afdoening eerste overtreding	1 -5: OM strafbeschikking €370 6- 10: OM strafbeschikking €750 >10: OM strafbeschikking €1.100
	3e overtreding binnen 4 jaar na afdoening eerste overtreding	1 -5: OM strafbeschikking €500 6- 10: OM strafbeschikking €1.000 >10: Dagvaarden, eis ter zitting €1.500
Ontbrekende gegevens m.b.t. legitimatieplicht (artikel 2, tweede lid onder f van het Uitvoeringsbesluit ex artikel 437 Wetboek van Strafrecht)	1e overtreding	1 -5: OM strafbeschikking €500 6 -10: OM strafbeschikking €1.000 >10: strafbeschikking €1.500
	2e overtreding binnen twee jaar na afdoening eerste overtreding	1 -5: OM strafbeschikking €750. 6 -10: OM strafbeschikking €1.500 >10: Dagvaarden, eis ter zitting €2.200.
	3e overtreding binnen vier jaar na afdoening eerste overtreding	1 -5: Dagvaarden, eis ter zitting €1.000 6 -10: Dagvaarden, eis ter zitting €2.000 >10: Dagvaarden, eis ter zitting 1 maand hechtenis

Geen register bijhouden (artikel 437, eerste lid onder a Wetboek van Strafrecht (eerste overtreding))	1e overtreding	OM strafbeschikking €2.000
	2e overtreding binnen 2 jaar na afdoening eerste overtreding	Dagvaarden, eis ter zitting €3.000
	3e overtreding binnen 4 jaar na afdoening eerste overtreding	Dagvaarden, eis ter zitting 2 maanden hechtenis
HELERS		
Opzetheling (artikel 416 Wetboek van Strafrecht)		Proces-verbaal opmaken, strafrechtelijke vervolging op basis van feiten en omstandigheden, maximale strafeis: gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of een geldboete van de vijfde categorie
Schuldheiling (artikel 417bis Wetboek van Strafrecht)		Proces-verbaal opmaken, strafrechtelijke vervolging op basis van feiten en omstandigheden, maximale strafeis: gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vijfde categorie

6. Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking op 1 mei 2023.

7. Citeertitel

Deze Beleidsregel kan worden aangehaald als: Beleidsregel aanpak helingbestrijding en handhavingmatrix Helmond 2023.

Helmond, 11 april 2023

*De burgemeester van Helmond,
Mevr. P.J.M.G. Blanksma-Van den Heuvel*